Domstolens dom (stora avdelningen)

den 24 maj 2011 *

I mål C-83/09 P,

angående ett överklagande enligt artikel 56 i domstolens stadga, som ingavs den 23 februari 2009,

Europeiska gemenskapernas kommission, företrädd av K. Gross och V. Kreuschitz, båda i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg,

klagande,

i vilket de andra parterna är:

Kronoply GmbH & Co. KG, Heiligengrabe (Tyskland),

Kronotex GmbH & Co. KG, Heiligengrabe (Tyskland),

* Rättegångsspråk: tyska.

företrädda av R. Nierer och L. Gordalla, Rechtsanwälte,

sökande i första instans,

Zellstoff Stendal GmbH, Arneburg (Tyskland), företrätt av T. Müller-Ibold och K. Karl, Rechtsanwälte,

Förbundsrepubliken Tyskland,

Land Sachsen-Anhalt,

intervenienter i första instans, meddelar

DOMSTOLEN (stora avdelningen)

sammansatt av ordföranden V. Skouris, avdelningsordförandena A. Tizzano, J.N. Cunha Rodriguez, K. Lenaerts och J.-C. Bonichot samt domarna A. Rosas, R. Silva de Lapuerta, J. Malenovský, U. Lõhmus, E. Levits (referent), A. Ó Caoimh, M. Safjan och M. Berger,

generaladvokat: N. Jääskinen,
justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

efter det skriftliga förfarandet,

och efter att den 25 november 2010 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Europeiska gemenskapernas kommission har yrkat att domstolen ska upphäva den dom som meddelades av Europeiska gemenskapernas förstainstansrätt den 10 december 2008 i mål T-388/02, Kronoply och Kronotex mot kommissionen (nedan kallad den överklagade domen). Genom denna dom slog förstainstansrätten fast att den talan som väckts av Kronoply GmbH & Co. KG och Kronotex GmbH & Co. KG (nedan gemensamt kallade Kronoply och Kronotex) om ogiltigförklaring av kommissionens beslut K(2002) 2018 slutlig av den 19 juni 2002 om att inte göra invändningar mot de statliga stödåtgärder som de tyska myndigheterna beviljat Zellstoff Stendal GmbH (nedan kallat det omtvistade beslutet) kunde tas upp till sakprövning.

Tillämpliga bestämmelser

2 Det framgår av skäl 2 i rådets förordning (EG) nr 659/1999 av den 22 mars 1999 om tillämpningsföreskrifter för artikel [88] i EG-fördraget (EGT L 83, s. 1) att syftet med denna förordning är att kodifiera och förstärka den konsekventa praxis som kommissionen, i enlighet med rättspraxis från domstolen, utvecklat och etablerat för tillämpningen av artikel 88 EG.

3 I artikel 1 i nämnda förordning föreskrivs följande:

”I denna förordning avses med

...

h) *intresserad part*[*]: en medlemsstat eller en person, ett företag eller en företagssammanslutning, vars intressen kan påverkas av att stöd beviljas, framför allt stödmottagaren, konkurrerande företag och branschorganisationer. [*I överensstämmelse med terminologin i artikel 88.2 EG används nedan uttrycket berörd part. Övers. anm.]”

4 I punkterna 2–4 i artikel 4 i förordningen, som har rubriken ”Preliminär granskning av anmälan samt kommissionens beslut”, föreskrivs följande:

”2. Om kommissionen efter en preliminär granskning finner att den anmälda åtgärden inte utgör stöd skall den fastställa detta genom ett beslut.

3. Om kommissionen efter en preliminär granskning finner att en anmäld åtgärd, i den mån den omfattas av artikel [87.1 EG], inte föranleder tveksamhet i fråga om dess förenlighet med den gemensamma marknaden, skall den besluta att åtgärden är förenlig med den gemensamma marknaden (nedan kallat beslut om att inte göra invändningar). I beslutet skall närmare anges vilket undantag i fördraget som har tillämpats.

4. Om kommissionen efter en preliminär granskning finner att en anmäld åtgärd föranleder tveksamhet i fråga om dess förenlighet med den gemensamma marknaden, skall den besluta att inleda ett förfarande enligt artikel [88.2 EG] (nedan kallat beslut om att inleda formellt granskningsförfarande).”

5 I artikel 6.1 i förordning nr 659/1999 föreskrivs följande:

”Beslutet om att inleda ett formellt granskningsförfarande skall sammanfatta relevanta sak- och rättsfrågor, kommissionens preliminära bedömning beträffande den föreslagna åtgärdens karaktär av stöd skall inbegripas och tvivlen beträffande åtgärdens förenlighet med den gemensamma marknaden skall anges. I beslutet skall den berörda medlemsstaten och andra [berörda parter] uppmanas att lämna sina synpunkter inom en föreskriven tidsfrist som normalt inte skall överskrida en månad. I vederbörligen berättigade fall får kommissionen förlänga den föreskrivna tidsfristen.”

6 I de sektorsövergripande rambestämmelserna för regionalstöd till stora investeringsprojekt (EGT C 107, 1998, s. 7) (nedan kallade 1998 års sektorsövergripande rambestämmelser), som var i kraft vid den aktuella tidpunkten, fastställs reglerna för hur sådant stöd som omfattas av rambestämmelsernas tillämpningsområde ska bedömas vid tillämpningen av artikel 87.3 EG.

7 Enligt 1998 års sektorsövergripande rambestämmelser fastställer kommissionen i varje enskilt fall högsta tillåtna stödnivå för projekt som omfattas av kravet på anmälan i artikel 2 i förordning nr 659/1999.

Bakgrund till tvisten

8 Den 9 april 2002 anmälde de tyska myndigheterna ett planerat statligt stöd till förmån för Zellstoff Stendal GmbH (nedan kallat ZSG) till kommissionen.

9 Det planerade stödet bestod i ett icke återbetalningspliktigt lån, ett investeringsbidrag i form av en skattelättnad och en garanti till säkerhet för 80 procent av ett lån, vilket enligt kommissionen motsvarar ett sammanlagt belopp på 250 899 000 euro. Stödet syftade till att finansiera uppförandet av en produktionsanläggning för pappersmassa av hög kvalitet samt till att bilda ett inköpsföretag för träråvara och ett logistikföretag i Arneburg i den tyska delstaten Sachsen-Anhalt.

10 Kronoply och Kronotex är bolag bildade enligt tysk rätt som tillverkar pressade (MDF, HDF eller LDF) och limmade (OSB) träfiberplattor i sina produktionsanläggningar i Heiligengrabe i den tyska delstaten Brandenburg. Den viktigaste råvaran för verksamheten är trä, vilket även är fallet för den verksamhet som bedrivs av ZSG.

11 I det omtvistade beslutet bestämde sig kommissionen, efter en preliminär granskning, för att inte göra några invändningar mot det planerade stödet mot bakgrund av det inte fanns någon överkapacitet i denna bransch och av antalet direkta och indirekta arbetstillfällen som skapades. Kommissionen fann således, utan att ha inlett ett formellt granskningsförfarande enligt artikel 88.2 EG, att det planerade stödet var förenligt med den inre marknaden.

Förfarandet i första instans och den överklagade domen

12 Genom ansökan som inkom till förstainstansrättens kansli den 23 december 2002 väckte Kronoply och Kronotex talan om ogiltigförklaring av det omtvistade beslutet. Till stöd för sin talan anförde bolagen tre grunder.

13 För det första hävdade Kronoply och Kronotex att kommissionen, när den slog fast att det planerade stödet till förmån för ZSG var förenligt med den inre marknaden, hade gjort en uppenbart oriktig bedömning av omständigheterna.

14 För det andra hävdades att kommissionen, genom att inte inleda ett formellt granskningsförfarande, hade åsidosatt de för Kronoply och Kronotex gällande processrättsliga skyddsreglerna i artikel 88.2 EG.

15 För det tredje gjordes det gällande att kommissionen hade åsidosatt bland annat artikel 87.1 och 87.3 c EG liksom de regionala riktlinjerna och 1998 års sektorsövergripande rambestämmelser.

16 Genom särskild handling som ingavs till förstainstansrättens kansli den 25 februari 2003 framställde kommissionen två invändningar om rättegångshinder, varav en avsåg det förhållandet att sökandena i första instans saknade talerätt. Enligt kommissionen kunde Kronoply och Kronotex inte anses som konkurrerande företag i förhållande till stödmottagaren och kunde därmed inte påstå att de var för sig hade ställning som ”berörd part” i den mening som avses i förordning nr 659/1999. Av detta skäl kunde de inte föra talan mot det omtvistade beslutet.

17 Förstainstansrätten beslutade den 14 juni 2005 att beslutet i anledning av kommissionens invändningar om rättegångshinder skulle anstå till den slutliga domen.

18 Beträffande frågan om Kronoplys och Kronotex talerätt erinrade förstainstansrätten, i punkt 55 i den överklagade domen, om att enligt artikel 230 fjärde stycket EG kan en fysisk eller juridisk person endast väcka talan mot ett beslut som är riktat till en annan person om beslutet direkt och personligen berör vederbörande. Förstainstansrätten hänvisade även till den fasta rättspraxis som bygger på domen av den 15 juli 1963 i mål 25/62, Plaumann mot kommissionen (REG 1962, s. 197; svensk specialutgåva, volym 1, s. 181). Enligt denna rättspraxis kan andra rättssubjekt än dem som ett beslut är riktat till endast göra gällande att de är personligen berörda om beslutet påverkar dem på grund av vissa för dem utmärkande egenskaper eller på grund av faktiska omständigheter som särskiljer dem från alla andra rättssubjekt, och beslutet därigenom medför att de individualiseras på motsvarande sätt som den som beslutet är riktat till.

19 Förstainstansrätten framhöll i punkterna 57–59 i den överklagade domen skillnaden mellan en preliminär granskningsfas och ett formellt granskningsförfarande, i den mening som avses i artikel 88.2 och 88.3 EG, vilken kännetecknar kommissionens kontroll av huruvida ett statligt stöd är förenligt med den inre marknaden. Därefter erinrade förstainstansrätten, i punkterna 60 och 61 i domen, om att en talan om ogiltigförklaring av kommissionens beslut att inte inleda ett formellt granskningsförfarande som väckts av en berörd part i den mening som avses i artikel 88.2 enligt rättspraxis ska tas upp till sakprövning när denna part har väckt talan i syfte att tillvarata de processuella rättigheter som vederbörande åtnjuter enligt denna bestämmelse (se, för ett liknande resonemang, dom av den 19 maj 1993 i mål C-198/91, Cook mot kommissionen, REG 1993, s. I-2487, punkt 23, svensk specialutgåva, volym 14, s. I-201, och av den 15 juni 1993 i mål C-225/91, Matra mot kommissionen, REG 1993, s. I-3203, punkt 17, svensk specialutgåva, volym 14, s. I-213). Förstainstansrätten preciserade i detta hänseende att med berörd part avsågs en person, ett företag eller en sammanslutning vars intressen eventuellt kunde påverkas av att stöd beviljades.

20 Förstainstansrätten framhöll i punkt 62 i den överklagade domen att ställningen som berörd part emellertid, enligt rättspraxis, enbart kan grunda talerätt när det gäller en talan om ogiltigförklaring som förs i syfte att tillvarata processuella rättigheter, eftersom en talan varigenom riktigheten av ett beslut angrips endast kan tas upp till sakprövning på de villkor som uppställts i den rättspraxis som bygger på domen i det ovannämnda målet Plaumann mot kommissionen. Därefter konstaterade den, i

punkt 63 i domen, att Kronoply och Kronotex, genom de grunder de anfört, i det aktuella fallet hade ifrågasatt såväl kommissionens beslut att inte inleda ett formellt granskningsförfarande som den materiella riktigheten av det omtvistade beslutet.

21 På grundval härav prövade förstainstansrätten frågan huruvida Kronoply och Kronotex hade talerätt utifrån de grunder som de hade åberopat.

22 När det gäller frågan huruvida Kronoply och Kronotex hade talerätt att angripa det omtvistade beslutet under påstående att det inte var materiellt riktigt konstaterade förstainstansrätten, i punkt 69 i den överklagade domen, att Kronoply och Kronotex inte hade styrkt att de var personligen berörda av nämnda beslut. Förstainstansrätten avvisade således deras talan i den del den materiella riktigheten av det omtvistade beslutet ifrågasattes.

23 När det gäller frågan huruvida Kronoply och Kronotex hade rätt att väcka talan mot det omtvistade beslutet för att tillvarata sina processuella rättigheter erinrade förstainstansrätten, i punkterna 71 och 72 i den överklagade domen, om att ställningen som berörd part i den mening som avses i artikel 88.2 EG följer av det berättigade intresse en fysisk eller juridisk person kan ha av att de aktuella stödåtgärderna genomförs eller inte genomförs. Ett konkurrerande företag har således ett sådant intresse när företaget kan visa att dess konkurrensställning på marknaden påverkas eller kan komma att påverkas om stödet beviljas.

24 Förstainstansrätten framhöll, i punkterna 73 och 74 i den överklagade domen, att ett stöd kan påverka konkurrensen i icke försumbar utsträckning inte bara på den marknad där stödmottagaren är verksam utan även, i förekommande fall, på marknaderna i föregående eller efterföljande led och uttalade, i punkt 76 i den överklagade domen, bland annat följande: ”Sökandena har visat att träpriset, åtminstone tillfälligt, har ökat. Även om sökandena inte har visat att denna ökning beror på att ZSG:s fabrik togs i bruk så kan det inte uteslutas att sökandena, i vart fall kortvarigt, har fått vidkännas negativa konsekvenser efter – och troligen på grund av – ZSG:s anläggning.

En ökning av råvarupriset, som enligt parternas samstämmiga uppgifter inträffade år 2003, kan få återverkningar på priset på slutprodukten och kan således undergräva konkurrenskraften för företag som drabbas härav i förhållande till sådana konkurrenter som inte befinner sig i samma situation."

25 Förstainstansrätten drog härav, i punkt 77 i den överklagade domen, följande slutsats: "Det kan således konstateras att sökandena har visat att det finns ett konkurrensförhållande och att deras ställning på marknaden potentiellt har påverkats av beviljandet av det aktuella stödet. Sökandena ska följaktligen betraktas som berörda parter i den mening som avses i artikel 88.2 EG."

26 Förstainstansrätten fann därmed, i punkt 78 i den överklagade domen, följande: "Talan kan … tas upp till sakprövning, eftersom sökandena har talerätt för att tillvarata sina processuella rättigheter. Under dessa omständigheter ankommer det på förstainstansrätten att pröva huruvida sökandena, med de grunder som de angett till stöd för sin talan, verkligen avser att skydda sina processuella rättigheter enligt artikel 88.2 EG."

27 På denna grundval tog förstainstansrätten ställning till huruvida talan kunde tas upp till prövning på de tre grunder för ogiltigförklaring som åberopats av Kronoply och Kronotex, genom vilka det gjordes gällande att kommissionen hade gjort en uppenbart oriktig bedömning, åsidosatt de för Kronoply och Kronotex gällande processrättsliga skyddsreglerna samt åsidosatt artikel 87.1 och 87.3 c EG, de regionala riktlinjerna och 1998 års sektorsövergripande rambestämmelser.

28 Förstainstansrätten preciserade därmed i punkterna 81 och 82 i den överklagade domen – efter att i punkt 80 i domen ha slagit fast att Kronoply och Kronotex, genom sin andra grund, uttryckligen hävdade att kommissionen borde ha inlett ett formellt granskningsförfarande enligt artikel 88.2 EG – att även om det inte ankom på rätten att tolka de grunder som avsåg beslutets materiella riktighet på ett sådant sätt att de i

själva verket avsåg tillvaratagandet av Kronoplys och Kronotex processuella rättigheter så kunde den pröva huruvida argumentationen i sak även innehöll omständigheter till stöd för en sådan grund som uttryckligen rörde tillvaratagande av processuella rättigheter.

29 Utifrån ovanstående konstaterade förstainstansrätten att den första grunden, till skillnad från den tredje grunden, innehöll sakargument mot kommissionens beslut att inte inleda ett formellt granskningsförfarande, vilka även kunde anföras till stöd för den andra grunden avseende tillvaratagande av processuella rättigheter.

30 Mot bakgrund härav slog förstainstansrätten, i punkt 86 i den överklagade domen, fast att de argument som framförts inom ramen för den första grunden skulle beaktas vid prövningen av den andra grunden, men att talan inte kunde tas upp till sakprövning såvitt avsåg den tredje grunden.

31 När det gäller prövningen i sak fann förstainstansrätten att Kronoplys och Kronotex argument inte kunde godtas.

32 Förstainstansrätten slog således, i punkt 115 i den överklagade domen, fast att kommissionen hade grundat det omtvistade beslutet på fullständiga och tillförlitliga uppgifter. Den konstaterade därefter, i punkterna 117, 128, 146 och 152 i den överklagade domen, att Kronoply och Kronotex inte hade visat att kommissionen, under den preliminära granskningen av den omtvistade stödåtgärden, hade stött på sådana allvarliga svårigheter att det hade varit nödvändigt att inleda den formella granskningsfasen.

33 Förstainstansrätten ogillade således talan om ogiltigförklaring i dess helhet.

Parternas yrkanden

34 Kommissionen har yrkat att domstolen ska

— upphäva den överklagade domen i den del den slår fast att Kronoplys och Kronotex talan om ogiltigförklaring av det omtvistade beslutet kan tas upp till sakprövning,

— avvisa Kronoply och Kronotex talan om ogiltigförklaring av det omtvistade beslutet, och

— förplikta Kronoply och Kronotex att ersätta rättegångskostnaderna i målet om överklagande.

35 ZSG har yrkat att domstolen ska

— upphäva den överklagade domen i den del den slår fast att Kronoplys och Kronotex talan om ogiltigförklaring av det omtvistade beslutet kan tas upp till sakprövning,

— avvisa Kronoply och Kronotex talan om ogiltigförklaring av det omtvistade beslutet, och

— förplikta Kronoply och Kronotex att solidariskt ersätta rättegångskostnaderna.

Överklagandet

36 Kommissionen har, med stöd av ZSG, åberopat tre grunder till stöd för sitt yrkande att den överklagade domen ska upphävas i den del den fastslår att Kronoply och Kronotex talan kan tas upp till sakprövning.

Den första och den andra grunden

Parternas argument

37 Kommissionen har i huvudsak gjort gällande att förstainstansrätten gjorde en felaktig bedömning när den, utifrån andra förutsättningar än dem som föreskrivs i artikel 230 fjärde stycket EG, fann att Kronoplys och Kronotex talan kunde tas upp till sakprövning. Den rättspraxis som förstainstansrätten grundade sin dom på skulle således innebära alternativa förutsättningar för talans upptagande till sakprövning, vilka utgår från artikel 108 FEUF.

38 Eftersom unionslagstiftaren i artikel 230 fjärde stycket EG uttryckligen har angett förutsättningarna för att en talan mot institutionernas rättsakter ska kunna tas upp till sakprövning kan det emellertid inte antas att lagstiftaren har avsett att underförstått avvika från dessa förutsättningar genom artikel 108 FEUF.

39 ZSG har tillagt att sakprövningsförutsättningarna för en talan mot ett kommissionsbeslut inte kan variera beroende på vilka grunder för ogiltigförklaring som åberopas.

40 Kommissionen har vidare, med stöd av ZSG, påpekat att förstainstansrätten – trots att det i punkt 81 i den överklagade domen slogs fast att det inte ankom på rätten att tolka ”en talan varigenom sökanden endast ifrågasätter den materiella riktigheten av beslutet innehållande bedömningen av själva stödet på ett sådant sätt att den egentligen avser tillvaratagande av sökandens processuella rättigheter enligt artikel 88.2 EG, när sökanden inte uttryckligen har åberopat någon sådan grund” – företog just en sådan tolkning i punkt 82 i domen.

41 Förstainstansrätten överskred därvid sin behörighet, eftersom den är bunden av den talan som förs vid den, såsom denna talan har utformats i ingivna inlagor. Ett sådant tillvägagångssätt skulle dessutom leda till att parterna inte behandlades lika inför unionsdomstolen, varvid sökandena skulle gynnas på bekostnad av kommissionen.

42 ZSG har anfört att förstainstansrätten, genom sitt tillvägagångssätt, felaktigt föregrep den bedömning som kommissionen skulle ha gjort i ärendet under det formella granskningsförfarandet, trots att det planerade stödet under den preliminära granskningsfasen inte hade varit föremål för någon fördjupad granskning.

Domstolens bedömning

43 Klaganden har anfört att förutsättningarna i artikel 230 fjärde stycket EG har åsidosatts. Domstolen erinrar härvid inledningsvis om att det i artikel 4 i förordning nr 659/1999 finns bestämmelser om preliminär granskning av anmälda stödåtgärder. Den preliminära granskningen syftar till att kommissionen ska kunna bilda sig en första uppfattning om huruvida det aktuella stödet är förenligt med den gemensamma marknaden. Efter genomförandet av denna granskning konstaterar kommissionen att åtgärden antingen inte utgör ett stöd eller att åtgärden omfattas av tillämpningsområdet för artikel 87.1 EG. I sistnämnda fall kan den nämnda åtgärden antingen föranleda eller inte föranleda tveksamhet i fråga om dess förenlighet med den gemensamma marknaden.

44 Om kommissionen efter den preliminära granskningen finner att den anmälda åtgärden, såvitt den omfattas av tillämpningsområdet för artikel 87.1 EG, inte föranleder tveksamhet i fråga om dess förenlighet med den gemensamma marknaden ska den fatta ett beslut om att inte göra invändningar enligt artikel 4.3 i förordning nr 659/1999.

45 När kommissionen fattar ett beslut om att inte göra invändningar förklarar den inte bara åtgärden förenlig med den gemensamma marknaden, utan den även avstår underförstått från att inleda ett formellt granskningsförfarande enligt artikel 88.2 EG och artikel 6.1 i förordning nr 659/1999.

46 Om kommissionen efter den preliminära granskningen finner att den anmälda åtgärden föranleder tveksamhet i fråga om dess förenlighet med den gemensamma marknaden är den enligt artikel 4.4 i förordning nr 659/1999 skyldig att fatta beslut om att inleda ett formellt granskningsförfarande enligt artikel 88.2 EG och artikel 6.1 i nämnda förordning. Enligt sistnämnda bestämmelse ska den berörda medlemsstaten och andra berörda parter i ett sådant beslut uppmanas att lämna sina synpunkter inom en föreskriven tidsfrist som normalt inte ska överskrida en månad.

47 I förevarande fall utgör det omtvistade beslutet ett beslut om att inte göra invändningar som fattats med stöd av artikel 4.3 i förordning nr 659/1999. Lagenligheten av ett sådant beslut beror på huruvida det föreligger tveksamhet vad gäller stödets förenlighet med den gemensamma marknaden. Eftersom sådan tveksamhet ska föranleda att ett formellt granskningsförfarande inleds, i vilket de berörda parter som avses i artikel 1 h i förordning 659/1999 kan delta, måste alla berörda parter i den mening som avses i sistnämnda bestämmelse anses direkt och personligen berörda av ett sådant beslut. De personer som omfattas av dessa processrättsliga skyddsregler kan nämligen endast tillvarata dem om de har möjlighet att vid unionsdomstolen väcka talan mot beslutet att inte göra invändningar (se, för ett liknande resonemang, dom av den 13 december 2005 i mål C-78/03 P, kommissionen mot Aktionsgemeinschaft

Recht und Eigentum, REG 2005, s. I-10737, punkt 35 och där angiven rättspraxis, av den 22 december 2008 i mål C-487/06 P, British Aggregates mot kommissionen, REG 2008, s. I-10515, punkt 28, och av den 9 juli 2009 i mål C-319/07 P, 3F mot kommissionen, REG 2009, s. I-5963, punkt 31 och där angiven rättspraxis).

48 Den särställning som en berörd part i den mening som avses i artikel 1 h i förordning nr 659/1999 åtnjuter, vilken hänger samman med det särskilda föremålet för talan, räcker således för att en sökande som har väckt talan mot ett beslut om att inte göra invändningar ska anses individualiserad på det sätt som anges i artikel 230 fjärde stycket EG.

49 I förevarande fall framgår det av den överklagade domen, och särskilt av punkt 16 i denna, att Kronoply och Kronotex väckt talan i syfte att få ett beslut om att inte göra invändningar enligt artikel 4.3 i förordning nr 659/1999 ogiltigförklarat. Förstainstansrätten konstaterade dessutom, i punkt 77 i den överklagade domen, i huvudsak att Kronoply och Kronotex kunde anses som berörda parter i den mening som avses i artikel 1 h i förordning nr 659/1999.

50 Kommissionen och ZSG har vidare gjort gällande att förstainstansrätten ändrade föremålet för talan, eftersom den inte bara prövade den andra grunden, som avsåg åsidosättande av de processrättsliga skyddsregler som berörda parter omfattas av, utan även de argument som framförts inom ramen för den första grunden, vilka avsåg den materiella riktigheten av beslutet om att inte göra invändningar.

51 Den sökande som väcker talan mot ett beslut av kommissionen om att inte inleda ett formellt granskningsförfarande är i detta hänseende, enligt artikel 44.1 c i tribunalens rättegångsregler, skyldig att ange föremålet för sin talan i ansökan. Detta krav ska emellertid anses uppfyllt så länge sökanden noggrant har angett det beslut som denne yrkar ska ogiltigförklaras.

52 Det är av mindre betydelse om det i ansökan anges att sökanden yrkar ogiltigförklaring av ett beslut om att inte göra invändningar – vilket uttryck återfinns i artikel 4.3 i förordning nr 659/1999 – eller av ett beslut att inte inleda ett formellt granskningsförfarande, eftersom kommissionen tar ställning till dessa båda frågor i ett och samma beslut.

53 I förevarande fall erinrar domstolen om att Kronoply och Kronotex i första instans yrkade ogiltigförklaring av kommissionens beslut ”att inte göra invändningar mot det stöd som Förbundsrepubliken Tyskland beviljat” ZSG, varvid de åberopade tre grunder till stöd för sin talan.

54 I detta hänseende konstaterade förstainstansrätten, i punkt 80 i den överklagade domen, att Kronoply och Kronotex endast i den andra grunden uttryckligen hävdade att kommissionen borde ha inlett ett formellt granskningsförfarande.

55 När det gäller den första och den tredje grunden gjorde förstainstansrätten en riktig bedömning när den, i punkt 81 i den överklagade domen, fann att det enligt fast rättspraxis inte ankommer på den att tolka en talan varigenom sökanden endast ifrågasätter den materiella riktigheten av beslutet innehållande bedömningen av själva stödet på ett sådant sätt att talan i själva verket avser tillvaratagande av sökandens processuella rättigheter enligt artikel 88.2 EG, när sökanden inte uttryckligen åberopat någon sådan grund. I ett sådant fall skulle tolkningen av grunden leda till en ändring av föremålet för talan (se, för ett liknande resonemang, dom av den 29 november 2007 i mål C-176/06 P, Stadtwerke Schwäbisch Hall m.fl. mot kommissionen, REG 2007, s. I-170, punkt 25).

56 I punkt 82 i den överklagade domen slog förstainstansrätten emellertid fast att en sådan begränsning i behörigheten att tolka grunderna för talan inte innebär att den är förhindrad att pröva de argument i sak som sökanden har åberopat för att därigenom fastställa huruvida de även utgör stöd för en av sökanden åberopad grund i vilken det

uttryckligen görs gällande att det föreligger allvarliga svårigheter som skulle ha motiverat att det förfarande som avses i artikel 88.2 EG inleddes.

57 Förstainstansrätten fann följaktligen, i punkt 83 i den överklagade domen, att den kunde pröva den första och den tredje grunden i syfte att avgöra huruvida de argument som anförts inom ramen för dessa grunder hade samband med den grund som avsåg åsidosättande av de processrättsliga skyddsreglerna. I detta avseende fann förstainstansrätten, i punkt 86 i den överklagade domen, att de argument som åberopats till stöd för den första grunden skulle prövas samtidigt som de argument som åberopats till stöd för den andra grunden, eftersom de hade åberopats för att angripa kommissionens beslut att inte inleda ett formellt granskningsförfarande.

58 Förstainstansrätten har härigenom inte gjort sig skyldig till felaktig rättstillämpning.

59 När en sökande yrkar ogiltigförklaring av ett beslut om att inte göra invändningar ifrågasätts framför allt det faktum att kommissionen har fattat beslut i fråga om det aktuella stödet utan att inleda ett formellt granskningsförfarande, vilket innebär att sökandens processuella rättigheter åsidosätts. För att vinna bifall till yrkandet om ogiltigförklaring kan sökanden åberopa vilken som helst grund genom vilken det kan visas att bedömningen av de uppgifter och de omständigheter som kommissionen haft till sitt förfogande under den preliminära granskningen avseende den anmälda åtgärden borde ha föranlett tveksamhet i fråga om åtgärdens förenlighet med den gemensamma marknaden. Följden av att sådana argument framförs blir dock varken att föremålet för talan eller att förutsättningarna för att ta upp denna talan till sakprövning ändras (se, för ett liknande resonemang, domen i det ovannämnda målet 3F mot kommissionen, punkt 35). Det förhållandet att det föreligger tveksamhet i fråga om åtgärdens förenlighet med den gemensamma marknaden är nämligen det som måste bevisas för att kommissionen ska vara skyldig att inleda ett formellt granskningsförfarande enligt artikel 88.2 EG och artikel 6.1 i förordning nr 659/1999.

60 Mot bakgrund härav kan överklagandet inte vinna bifall vare sig på den första eller på den andra grunden.

Den tredje grunden

Parternas argument

61 Enligt kommissionen har förstainstansrätten gjort sig skyldig till felaktig rättstillämpning genom att den fann att företag som inte konkurrerar med stödmottagaren på marknaden för den produkt de tillverkar ska tillerkännas ställning som berörda parter i den mening som avses i artikel 88.2 EG. Härigenom tillåts en form av allmän talerätt mot kommissionsbeslut rörande statligt stöd. Förstainstansrätten har således i förevarande fall felaktigt slagit fast att Kronoply och Kronotex hade ett berättigat intresse av att få det omtvistade beslutet ogiltigförklarat.

62 I detta hänseende har ZSG även gjort gällande att förstainstansrättens resonemang leder till att kretsen av företag som kan angripa ett beslut rörande statligt stöd utvidgas i överdriven omfattning. Även om ZSG huvudsakligen använder massa i sin verksamhet använder bolaget även andra material och andra energikällor i produktionsprocessen. Den överklagade domen får således till följd att en obegränsad krets potentiella sökande tillerkänns ställning som berörda parter.

Domstolens bedömning

63 Enligt artikel 1 h i förordning nr 659/1999 avses med berörd part bland annat en person, ett företag eller en företagssammanslutning, vars intressen kan påverkas av att stöd beviljas, det vill säga framför allt företag som konkurrerar med stödmottagaren. Det rör sig med andra ord om en obestämd grupp av adressater (se, för ett liknande

resonemang, dom av den 14 november 1984 i mål 323/82, Intermills mot kommissionen, REG 1984, s. 3809, punkt 16; svensk specialutgåva, volym 7, s. 685).

64 Det är således inte uteslutet enligt denna bestämmelse att ett företag som inte är en direkt konkurrent till stödmottagaren, men som i sin produktionsprocess har behov av samma råvara som stödmottagaren, kvalificeras som berörd part, förutsatt att detta företag gör gällande att dess intressen kan påverkas av att stödet beviljas.

65 För att så ska vara fallet ska företaget styrka att det föreligger en risk för att stödet har konkret inverkan på dess situation (se, för ett liknande resonemang, domen i det ovannämnda målet 3F mot kommissionen, punkt 33).

66 Förstainstansrätten erinrade, i punkt 71 i den överklagade domen, om att en fysisk eller juridisk person, för att kunna tillerkännas ställning som berörd person, måste kunna visa ett berättigat intresse av att stödåtgärderna genomförs eller inte genomförs, eller av att dessa bibehålls för det fall de redan har beviljats. Därefter framhöll förstainstansrätten att ett sådant berättigat intresse, när det gäller ett bolag, bland annat kan bestå i att skydda dess konkurrensställning på marknaden, i den mån denna ställning skulle påverkas av stödåtgärderna.

67 Förstainstansrätten konstaterade, i punkterna 74 och 75 i den överklagade domen, att Kronoply och Kronotex inte är konkurrenter till stödmottagaren på samma produktmarknad men att de i sin produktionsprocess använder samma råvaror som denne, det vill säga industrivirke. Härav drog förstainstansrätten den slutsatsen att sökandena och ZSG står i ett konkurrensförhållande till varandra i egenskap av köpare av trä.

68 Förstainstansrätten fann därefter, i punkt 76 i den överklagade domen, att sökandena hade visat att priset på trä åtminstone tillfälligt hade ökat och slog fast att, även om sökandena inte hade visat att denna ökning berodde på att ZSG:s fabrik togs i bruk, det inte kunde uteslutas att sökandena hade fått vidkännas negativa konsekvenser, troligen på grund av ZSG:s anläggning.

69 På grundval härav fann förstainstansrätten, i punkt 77 i den överklagade domen, att Kronoply och Kronotex hade ”visat att det [fanns] ett konkurrensförhållande och att deras ställning på marknaden potentiellt [hade] påverkats av beviljandet av det aktuella stödet”.

70 Mot bakgrund härav kan förstainstansrätten inte anses ha gjort sig skyldig till felaktig rättstillämpning genom att den i huvudsak fann att ett företag som inte är konkurrent till stödmottagaren på marknaden för den produkt det tillverkar kan omfattas av begreppet berörd part i den mening som avses i artikel 1 h i förordning nr 659/1999.

71 Härav följer att förstainstansrätten gjorde en riktig bedömning när den fann att Kronoply och Kronotex hade ställning som berörda parter i den mening som avses i denna bestämmelse.

72 Överklagandet kan följaktligen inte vinna bifall på den tredje grunden.

73 Mot bakgrund av ovanstående ska överklagandet ogillas i sin helhet.

Rättegångskostnader

74 Enligt artikel 69.2 i domstolens rättegångsregler, som enligt artikel 118 i dessa rättegångsregler ska tillämpas i mål om överklagande, ska tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Enligt artikel 69.3 i rättegångsreglerna kan domstolen, om parterna ömsom tappar målet på en eller flera punkter, eller om särskilda omständigheter motiverar det, besluta att kostnaderna ska delas eller att vardera parten ska bära sina kostnader.

75 I förevarande fall har kommissionen, med stöd av ZSG, tappat målet. Eftersom sökandena i första instans inte har deltagit i målet om överklagande och följaktligen inte har framställt något yrkande i fråga om rättegångskostnaderna finner domstolen att kommissionen och ZSG ska bära sina rättegångskostnader.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (stora avdelningen) följande:

1) Överklagandet ogillas.

2) Europeiska kommissionen och Zellstoff Stendal GmbH ska bära sina rättegångskostnader.

Underskrifter